

Parlamentul
Republicii Moldova

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

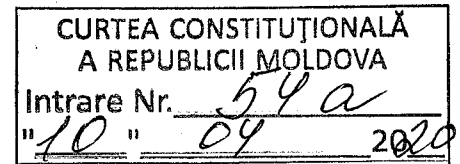
DA nr. 30/01-183

10 aprilie 2020

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE
PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din
Constituție

I - AUTORUL SESIZĂRII

1. Alaiba
2. Dumitru
3. Deputat în Parlamentul Republicii Moldova
4. municipiul Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 105

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Obiectul îl constituie art. 55 alin. (3), art. 56 alin. (2), art. 60 alin. (4) și art. 63 alin. (4) din Legea nr. 200 din 16 iunie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (Legea nr. 200/2010). Aceste norme se referă la modul de declarare a străinilor drept persoane indezirabile pe motiv de securitate națională și de expulzare a acestora.

Consider că art. 55 alin. (3) și art. 56 alin. (2) sunt contrare art. 20 (accesul la justiție) coroborat cu art. 53 alin. (1) din Constituție (dreptul la o redresare pentru încălcarea drepturilor comisă de o autoritate publică), iar art. 60 alin. (4) și art. 63 alin. (4), în partea contestată, sunt contrare art. 24 alin. (2) din Constituție (interzicerea torturii).

III – EXPUNEREA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI A CONSTITUȚIEI

Constituționalitatea art. 55 alin. (3) și art. 56 alin. (2) din Legea nr. 200/2010

Articolele 55 - 57 din Legea nr. 200/2010 stabilesc procedura și modul de declarare a persoanei indezirabile. Art. 55 alin. (1) prevede că străinul poate fi declarat indezirabil pe teritoriul Republicii Moldova dacă „în privința sa există indicii temeinice că intenționează să desfășoare activități de natură să pună în pericol securitatea națională sau ordinea publică”. Art. 55 alin. (2) prevede că declararea persoanei indezirabile este decisă de autoritatea administrativă competentă pentru străini „din oficiu sau la propunerea unor alte autorități cu competențe în domeniul ordinii publice și al securității naționale”. Alin. (3) al art. 55 stabilește că *“Autoritatea competentă pentru străini emite o decizie motivată privind declararea străinului persoană indezirabilă după ce s-a constatat că este ca atare. Atunci când decizia privind declararea*

străinului persoană indezirabilă se întemeiază pe rațiune de securitate națională, în decizie nu vor fi menționate motivele care stau la baza ei.” Mai mult, art. 56 alin. (2) din Legea nr. 200/2010 interzice informarea străinului declarat persoană indezirabilă despre datele și informațiile care au stat la baza deciziei „*sub nicio formă, direct sau indirect ... inclusiv în cadrul examinării în instanță de judecată a contestării deciziei privind declararea străinului persoană indezirabilă*”. Legea nu menționează cum are loc examinarea contestației.

Din textele de mai sus rezultă că, chiar dacă autoritățile au indicii de natură să pună în pericol securitatea națională sau ordinea publică, acestea în niciun caz nu vor fi scrise în decizia de declarare a persoanei drept indezirabilă și nu vor fi aduse la cunoștința acesteia. Din textul legal rezultă că în decizia de declarare a persoanei drept indezirabilă va fi indicat doar temeiul legal, adică referirea la art. 55 din Legea 200/2010.

Consider că neinformarea străinului despre faptele concrete care stau la baza declarării ei drept indezirabilă pe teritoriul Republicii Moldova încalcă dreptul de acces la justiție garantat de art. 20 alin. (1) din Constituție. De asemenea, această omisiune autorizată de lege creează spațiu pentru abuz.

Doar cetățenii străini pot fi declarați indezirabili pe teritoriul Republicii Moldova. Spre deosebire de art. 15-19 din Constituție, art. 20 alin. (1) din Constituție se aplică la „orice persoană”, nu doar la cetățeni. Acest fapt a fost expres menționat de Curtea Constituțională (CC) în hotărârea 14/2012 (para. 49). Executarea deciziei de declarare drept indezirabilă lipsește persoana de posibilitatea de a se afla pe teritoriul Republicii Moldova. Un asemenea drept nu este prevăzut expres în Constituție, însă în aceeași hotărâre CC a menționat că pretenția prevăzută de art. 20 se referă la orice drept prevăzut de lege, chiar dacă acesta nu este prevăzut de Constituție.

Art. 20 din Constituție nu garantează doar dreptul de acces la justiție, adică posibilitatea formală de adresare în instanță. El prevede și dreptul la o satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești. Art. 20 alin. (1) este mereu interpretat de CC prin prisma tratatelor internaționale în domeniul drepturilor omului la care Republica Moldova este parte, în special Convenția Europeană pentru Drepturile Omului. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a menționat deja în hotărârea *Lupșa c. României* (para. 39-44) că considerentele de securitate națională nu pot prevala asupra legalității și supremației legii. Discreția executivului în ceea ce privește expulzarea nu

poate fi nelimitată. Trebuie să existe proceduri judiciare contradictorii, în fața unor organe independente, care să le verifice. Verificarea judiciară trebuie să fie una minuțioasă, bazată pe examinarea faptelor invocate pentru expulzare, nu doar pe acceptarea opiniei autorităților (hot. *CG c. Bulgaria*, 2008, para. 37-50).

Prevederile contestate interzic în termeni absoluți informarea străinului declarat indezirabil despre datele și informațiile care au stat la baza deciziei. În lipsa unei asemenea informații el nu poate contesta efectiv decizia în instanța de judecată. Mai mult, art. 56 alin. (2) al Legii 200/2010 interzice și instanței de judecată să discute aceste aspecte cu străinul. Pe de altă parte, decizia cu privire la declararea drept indezirabil este un act administrativ. Potrivit regulii generale, îi revine organului administrativ să dovedească în judecată legalitatea actului său. Interdicția prin lege de a discuta despre faptele care stau la baza deciziei în cauză inversează sarcina probațiunii, punând pe umerii străinului o sarcină imposibilă – să dovedească ilegalitatea actului administrativ fără a cunoaște care sunt considerentele puse la baza actului administrativ. Interdicția de a comunica străinului faptele care stau la baza deciziei de declarare a persoanei drept indezirabilă în cadrul examinării cauzei în instanța de judecată, de facto, obligă judecătorul să accepte orice concluzii invocate de autorități. Acest fapt contravine standardelor CtEDO din paragraful precedent (a se vedea de asemenea hot. *Chahal c. Regatului Unit*). Mai mult, procedura declarării drept indezirabil este aplicată în privința unui străin, care, prin natura lucrurilor, este mai vulnerabil, deoarece de regulă nu este integrat în societate, nu cunoaște legile, sistemul de drept sau limba. Aceasta îi reduce considerabil șansele de succes (mutatis mutandis hot. *CtEDO MSS c. Belgiei*, para. 301-320).

Poziția mea nu trebuie să fie înțeleasă ca obligare a autorităților să comunice străinilor secrete de stat sau alte informații care ar putea dezavantaja Republica Moldova. Totuși, necomunicarea niciunei informații nu este acceptabilă prin definiție. Autoritățile mereu pot veni cu un sumar al considerentelor care stau la baza deciziei lor pe care le pot comunica. Dacă ei nu pot face acest sumar, nu văd cum îndepărtarea din țară poate fi întemeiată. Autoritățile responsabile de securitatea statului nu pot avea o discreție nelimitată în acest sens.

Pe de altă parte, deși persoana este expulzată, ea nu este acuzată în Republica Moldova, prin urmare nu a comis ilegalități în țară. În caz că a comis ilegalități, ea trebuie atrasă la răspundere în Republica Moldova și nu

poate fi declarată indezirabilă. De facto, potrivit prevederilor actuale, persoana este scoasă din țară în baza informației organelor responsabile de securitatea statului, fără garanții efective împotriva abuzului. Acest fapt a fost clar dovedit în anul 2018, când din țară au fost scoși câțiva profesori turci.

Din considerentele de mai sus, solicit declararea ca fiind contrare art. 20 alin. (1) din Constituție a art. 56 alin. (2) din Legea nr. 200/2010 și a următoarei sintagme din art. 55 alin. (3) din Legea nr. 200/2010: „Atunci când decizia privind declararea străinului persoană indezirabilă se întemeiază pe rațiune de securitate națională, în decizie nu vor fi menționate motivele care stau la baza ei.”

Constituționalitatea art. 60 alin. (4) art. 63 alin. (4) din Legea nr. 200/2010

Art. 63 alin. (1) din Legea nr. 200/2010, interzice *expulzarea străinilor într-un stat dacă există temeri justificate că acolo viața îi va fi pusă în pericol ori că va fi supus la torturi, tratamente inumane sau degradante*. Totodată, art. 63 alin. (4) prevede că *”Străinul care se află în una din situațiile prevăzute în alin. (1) și (2) poate fi expulzat pentru motive de securitate națională sau de ordine publică”*. Art. 60 alin. (4) conține o prevedere similară în ceea ce privește îndepărtarea din țară.

Art. 24 alin. (2) din Constituție de asemenea stabilește că *”Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante”*, garanția respectivă fiind asigurată inclusiv cetățenilor străini. Această prevedere este interpretată prin prisma tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Convenția ONU împotriva torturii și altor pedepse și tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în art. 3 alin. (1), interzice statelor expulzarea, reîntoarcerea, extrădarea către un alt stat în care există motive serioase de a crede că acolo persoana riscă să fie supusă torturii. Această prevedere nu admite nicio excepție. Caracterul absolut al interzicerii maltratării rezultă și din art. 3 CEDO. În hotărârea *Saadi c. Italiei* CtEDO a menționat că, chiar și în cazul persoanei suspectate sau condamnate pentru terorism, dacă aceasta riscă să fie supusă unor rele tratamente în alt stat, interdicția returnării în țara respectivă este absolută, indiferent de infracțiunile săvârșite anterior sau de comportamentul acesteia.

Art. 63 alin. (1) al Legii 200/2010 interzice în mod expres expulzarea străinului într-un stat dacă există temeri justificate că acolo viața îi va fi pusă în pericol ori că va fi supus la torturi, tratamente inumane sau degradante. Totuși, alin. (4) face o excepție de la această regulă, atunci când expulzarea este dispusă pentru motive de securitate națională sau de ordine publică. Această excepție este în mod evident contrară art. 24 din Constituție. O excepție identică este prevăzută și în art. 60 alin. (4).

Din considerentele de mai sus, solicit declararea drept neconstituțională a sintagmei „(1) și” din art. 63 alin. (4) și a sintagmei „și e)” din art. 60 alin. (4) ale Legii 200/2010.

IV – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Solicit Înaltei Curți să declare drept neconstituționale:

1. următorul text din art. 55 alin. (3) Legea nr. 200/2010: *„Atunci când decizia privind declararea străinului persoană indezirabilă se întemeiază pe rațiune de securitate națională, în decizie nu vor fi menționate motivele care stau la baza ei”;*
2. următorul text din art. 56 alin. (2) Legea nr. 200/2010 *“Astfel de date și informații nu pot fi sub nici o formă, direct sau indirect, aduse la cunoștință străinului declarat persoană indezirabilă, inclusiv în cadrul examinării în instanță de judecată a contestării deciziei privind declararea străinului persoană indezirabilă.”*
3. a sintagmei „și e)” din art. 60 alin. (4) și a sintagmei „(1) și” din art. 63 alin. (4) ale Legii 200/2010.

V - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Data 10 aprilie 2020

Semnătura

Dumitru Alaiba (semnat electronic)